

PIAȚA CA INSTITUȚIE PRINCIPALĂ A ECONOMIEI CONTEMPORANE

Nicolae ZARA, student, *Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului, Universitatea de Stat „Alecru Russo” din Bălți*
 Conducător științific: **Lilia CHISELIOV**, asist. univ.

Résumé: *Cet article décrit le marché en tant qu'institution économique et son influence sur l'économie mondiale. L'article mettra en évidence la plupart des fonctions du marché qui influencent le développement économique du monde et de notre pays inclusif.*

Mots-clés: *le marché, institution économique, fonctions du marché, l'économie mondiale, développement économique.*

Piața este, în general, orice varietate de sisteme, proceduri, instituții, relații so-ciale sau infrastructuri unde are loc comerțul, se schimbă bunuri și servicii, ceea ce este o parte componentă a economiei oricărei țări. În linii generale, totuși piața este un loc special amenajat unde oamenii se ocupă cu comerțul. Se poate spune că o piață este procesul prin care se stabilesc prețurile bunurilor și serviciilor. Piețele fa-cilitează comerțul și permit distribuirea și alocarea resurselor într-o societate. Acestea permit evaluarea și stabilirea prețului oricărui element comercial. Baza unei piețe este considerată cererea și oferta, fără acestea două funcționarea pieței este imposibilă. În linii generale, conform unui suport de curs elaborat de Enachi Olga, cererea reprezintă capacitatea și dorința cumpărătorilor de a procura un anu-mit bun de pe piață, într-o anumită perioadă de timp la un anumit nivel al prețului [2, p. 12]. La rândul său, oferta reprezintă cantitatea de bunuri pe care producătorul este dispus să le vândă pe piață, la un anumit preț, într-o anumită perioadă de timp [2, p. 14]. După toate cele menționate mai sus, putem susține acea teorie după care se spune că cererea și oferta dictează modul în care sunt produse bunurile și servi-ciile. Evident că toate aceste fenomene de funcționare a pieții au fost studiate mai profund și explicate mai minuțios în lucrările diferitor personalități, precum E. Feu-raș, T. Gutium, N. Filip, G. Bejan etc. [2, p. 15].

Piața ne permite să ne satisfacem nevoile, să obținem ceea ce ne dorim. Dacă locuim în momentul de față în Republica Moldova, piața ne oferă posibilitatea de a mânca o banană sau un ananas ori de câte ori o dorim, unica greutate fiind doar posibilitatea de a pleca la magazin și nu este cazul de a trăi la ecuator, unde este zona de creștere a bananelor sau să devenim un fel de regi care își permit orice fructe, piața oferindu-ne tot ce ne dorim în condiții optimale.

Piața permite oricui să se îmbogățească, să obțină profituri mari și să fie antreprenor, această situație fiind datorată de faptul că piața nu reprezintă un loc anumit pe hartă, aceasta reprezentând zona unde are loc schimbul de bunuri și servicii la care poate participa oricare persoană care are dorința și posibilitatea de a procura. La rân-dul său, datorită pieței, are loc apariția unor noi locuri de muncă, iar de acest fapt de-pinde nivelul de trai al oamenilor din societate, or are loc circuitul permanent de bani.

Este evident că piața are caracteristici ale unei instituții economice. Pentru ca să evidențiem mai ușor aceste caracteristici, este necesar de a înțelege ce reprezintă o instituție. În linii generale, instituția este „un set de reguli formale și informale create de oameni, acționând ca restricții pentru agenții economici, precum și mecanismele corespunzătoare pentru monitorizarea respectării și protecției acestora” [1]. De aici rezultă că în viața economică a societății există o anumită instituție în cadrul căreia se realizează interacțiunea subiecților cu un scop specific. Această instituție, la rândul său, reprezintă subiectul articolului nostru, și anume „piața”, fiind, totodată, un sistem de relații economice între producători și consumator pentru a obține un anumit beneficiu în cel mai eficient mod pentru toți participanții la piață.

Cum am menționat mai sus, sunt două părți principale ce participă la funcționarea pieței. Acestea sunt reprezentate de vânzători și consumatori, iar interacțiunea dintre aceste două părți este definită ca schimb, care, pentru vânzător, reprezintă o acțiune antreprenorială, al cărui scop principal este obținerea profitului din vânzări, iar consumatorii, la rândul lor, participă la schimbul dat pentru a-și satisface nevoile și dorințele personale fără obținerea unui oarecare profit. Ceea ce stă la baza acestei interacțiuni, este faptul că un participant la schimb are ceva ce-i trebuie celuilalt. De obicei, în schimburile contemporane, producătorii oferă produse în schimb primind bani. Deci, după toate cele menționate, putem afirma că piața ca o instituție economică reprezintă un anumit set de reguli economice de comportament al oamenilor, care reglementează relația dintre aceștia pe teritoriul pieței, pentru a garanta funcționarea eficientă a pieței.

Pe parcursul dezvoltării umane s-a ajuns la concluzia că necesitatea unei piețe, a unei economii de piață, a fost una dintre cele mai eficiente modalități de organizare a vieții economice a societății moderne. Principalul factor care oferă pieței un loc de frunte în economia contemporană constă în faptul că, datorită pieței, banii nu stau pe loc, fiind mereu în circulație. La fel, nu uităm și de faptul că o mare parte din bugetul oricărei țări este constituit din resurse financiare obținute prin impozitarea întreprinderilor ce se ocupă de vânzări de bunuri și servicii, la fel și persoanele publice, care sunt așa-numiții vânzători, nu scapă de aceste impozite pe venit, adică, datorită activităților efectuate pe piață, are loc dezvoltarea economiei, atât la nivel național, cât și la cel mondial.

Analizând datele oferite de Biroul Național de Statistică, care au fost prezentate în figura 1, observăm faptul că mai mult de jumătate din bugetul național este compus din impozite și taxe, acestea, la rândul lor, includ și impozitele pe venit ale întreprinderilor care produc și vând produse și servicii.

Odată cu creșterea impozitelor și taxelor, în perioada anului 2019 se observă și creșterea paralelă a bugetului național, astfel putem observa că bugetul anului 2019 este cu aproximativ 5 mil. lei mai mare decât în anul precedent.

Este evident că activitățile de piață nu sunt restrânse doar la nivel de țară, având un areal de răspândire global. Datorită acestei răspândiri globale a și apărut diviziunea internațională a muncii ce constă în specializarea diferitor țări în producția anumitor bunuri pentru o funcționare mai eficientă și mai productivă. Încă un mare beneficiu oferit de către piață constă în faptul că, datorită pieței și a concu-

renței permanente pe ea, are loc o creștere continuă a calității produselor fapt ce conduce la sporirea nivelului de trai al oamenilor. Anume concurența în situația dată joacă rolul de element principal. Datorită faptului că în goana după profit producătorii trebuie să atragă mai mulți consumatori anume la întreprinderea lor, lucru imposibil dacă nu oferă cumpărătorului un bun mai calitativ decât cel ce-l oferă concurenții prezenți pe piață, vorbim despre așa-numitul „motor veșnic” ce menține această permanentă luptă pentru fiecare consumator.

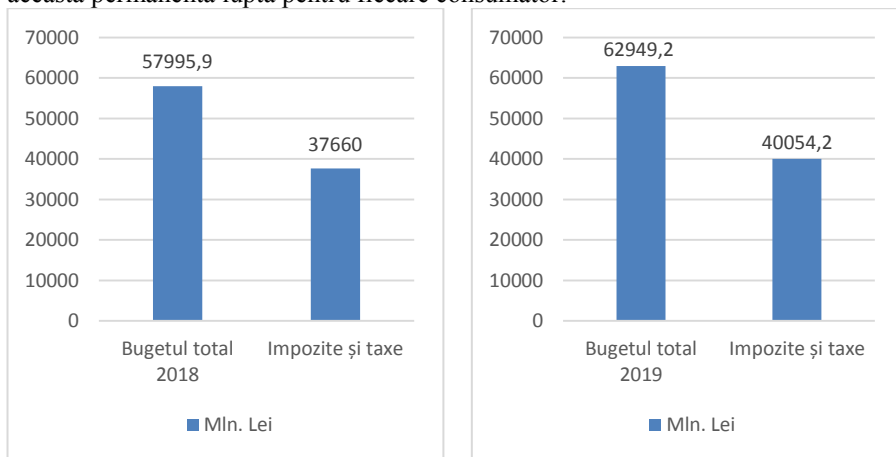

Figura 1. Bugetul național pentru anii 2018-2019

Sursa: adaptată de autor în baza [2]

La fel ca și oricare organ sau întreprindere ce funcționează în perioada de față, piața are o anumită structură, astfel în literatura economică, se evidențiază așa funcții ale pieței, precum activarea intereselor economice, aducerea forțelor productive într-un singur sistem, stimularea eficienței activității economice, creând condiții pentru eficiența cooperării în muncă. Implementarea acestor funcții ne permite să vorbim despre rolul important al pieței în economia modernă. În cele din urmă, după cum se poate concluziona din funcțiile menționate mai sus, rolul pieței se reduce, în primul rând, la găsirea soluției optime pentru rezolvarea problemelor *ce, cum și pentru cine* se produce; asigurarea unui echilibru între cerere și ofertă și o dezvoltare echilibrată a economiei; diferențierea producătorilor în ceea ce privește eficiența activităților lor.

Piața modernă are o structură complexă, acoperind toate sferele economiei cu influența sa, astfel încât funcționarea acestora fiind imposibilă fără funcționarea pieței. Piața acoperă elemente direct legate de sprijinul producției, precum și elemente ale circulației materiale și monetare. Prezența diferitor forme de proprietate și gestionare, specificul sferei circulației mărfurilor, nivelul de deznaționalizare și privatizare și alți factori au un impact semnificativ pe piață. La fel, este asociat cu sfera neproductivă și chiar cu sfera spirituală, adică pe piață pot fi oferite nu doar bunuri și servicii, dar și forță de muncă calitativă sau, altfel spus, toate acestea menționate, la un loc, determină structura complexă a pieței și varietatea tipurilor sale.

La fel, nu putem să trecem cu vederea și piața financiară, aceasta, la rândul său, reprezentând una dintre cele mai importante și integrante părți ale economiei mondiale și, probabil, poate fi comparată cu inima economiei, deoarece cu ajutorul pieței financiare sunt mobilizate resurse financiare gratuite și trimise acelor persoane care le pot folosi în cel mai eficient mod. Astfel, piața financiară contribuie la îndeplinirea sarcinii principale a economiei, și anume la utilizarea eficientă și inteligentă a resurselor limitate.

Piața financiară a început să se formeze cu mult înainte de secolul nostru, astfel, deja în secolul al VI-lea î.Hr., în Mesopotamia, existau case de afaceri care acceptau și emiteau depozite, emiteau împrumuturi și făceau decontări între deponenți, apoi a avut loc o dezvoltare treptată a pieței financiare, formarea de noi segmente și elemente de infrastructură. „Creșterea rapidă a scării pieței financiare începe la sfârșitul anilor 1970 și are loc o dezvoltare revoluționară a teoriilor și instrumentelor financiare, care continuă până în prezent” [4].

Există multe studii dedicate relației dintre piața financiară și creșterea economică. Printre acestea, de exemplu, lucrările lui J. Benhabib și M. Spiegel, în care acestea relevă o relație pozitivă între dezvoltarea pieței financiare și creșterea economică. Această problemă este luată în considerare și de R. Levin, care consideră că piețele financiare, instrumentele și instituțiile sunt create pentru a reduce costurile cu informațiile și tranzacțiile. Și cât de bine îndeplinesc aceste funcții influențează rata de economisire, luarea deciziilor de investiții de către agenții economici și rata de creștere constantă [4].

În concluzie, aș dori să menționez că piața este locul pe care îl vizitează fiecare din noi, în orice situație a vieții, atunci când are nevoie de ceva, începând cu mâncarea, îmbrăcămintea și terminând cu medicamente, materiale de construcții și bunuri de lux. Piața este acel loc unde se întâlnesc toate ramurile economiei, intersectându-se și efectuând „schimbul” de materiale și bunuri necesare fiecăruia.

În același moment, piața este acea ramură de bază a economiei ce generează o mare parte din banii bugetului de stat, astfel, fiind acel motor ce contribuie favorabil la dezvoltarea economică a țării.

Bibliografie:

1. BRANAȘCO, N. Piața muncii din Republica Moldova: realități și perspective In: *Статистичні методи та інформаційні технології аналізу соціально-економічного розвитку*: зб. текстів доповідей за матеріалами XX Міжнар. наук.-практ. конф., 21 травня 2020 р. Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права ім. Леоніда Юзькова, 2020. pp. 133-136. ISBN 978-617-7572-36-6.
2. TOMȘA A., BUCOS T., ȚĂRUȘ V., Balan A., Barbăneagră O., Gutium T. *Teorie economică (Macroeconomie)*. Chișinău: ASEM, 2018, p. 464 p. ISBN 978-9975-53-974-6.
3. CIUMAC S. Tipuri ale economiei de piață în societatea contemporană. [online] [citat 20.03.2021]. Disponibil: <https://ebooks.unibuc.ro/StiinteADM/sica/4.htm>
4. Executarea bugetului public național, în 2018-2019. [online] [citat 20.03.2021]. Disponibil: https://statistica.gov.md/public/files/serii_de_timp/finante/executarea_bugetelor/22.1.xls

5. ЗЕМЛЯЧЕВА О. А. Проблемы развития рынка ценных бумаг Текст научной статьи по специальности «Экономика и бизнес» [online] [citat 19.03.2021]. Disponibil:<https://cyberleninka.ru/article/n/rol-finansovogo-rynka-v-sovremennoy-ekonomike/viewer>